T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019 / 93
KARAR NO : 2019 / 132
KARAR TR : 25.2.2019

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

-

K A R A R

Davacı : F. Ç.
Vekil leri : Av.M.D.A,v.U. Y.
Davalı : Elazığ Belediyesi
Vekili : Av.S.B.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkilinin 05/01/2016 tarihinde 23 … 509 plakalı aracı ile seyir halinde iken davalı belediyenin yapmış olduğu kanalizasyon çalışmaları sırasında güvenlik önlemi alınmadığı için kaza yaptığını, kaza sonrası müvekkilinin aracının kullanılamaz hale geldiğini, kaza sonrası düzenlenen kaza tespit tutanağında "Kazanın oluşumunda çalışma yapıp, güvenlik önlemi almayan, yol yapım ve bakımından sorumlu olan 2918 sayılı yasanın 10/3-3 maddesi gereği Elazığ Belediyesi" denilerek tüm kusurun davalı belediyede olduğunun belirtildiğini ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 3.500,00 TL araç tamir bedeli ve 500,00 TL araçtaki değer kaybı olmak üzere toplam 4.000,00 TL maddi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ELAZIĞI 4.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 29.3.2016 gün ve E:2016/132, K:2016/158 sayı ile, "(…)Dava, davalı Belediye Başkanlığının hizmet kusuruna dayalı olarak açılan maddi tazminat istemine ilişkindir.

Yargı yolu kavramı; bir hukuk sisteminde herhangi bir davanın, o hukuk sistemine dahil yargı kollarından hangisinde bakılacağını ifade eder. Uyuşmazlığın hangi yargı kolunda bakılacağı hususu, davanın genel koşullarından ve dava şartlarından olup mahkemece re'sen dikkate alınması gereklidir.

Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan Belediye, kamu hizmeti sırasında verdiği zararlardan dolayı ise özel hukuk hükümlerine tabi değildir. Hizmet kusurundan dolayı açılan davaların İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca tam yargı davası olarak ikame edilmesi gerekmektedir. Esasen, 2918 sayılı KTK.'nun hukuki sorumluluğa ilişkin 85. ve onu izleyen maddelerinde araç işletenin sorumluluğu düzenlenmiş olup, idarenin genel hizmet kusurundan kaynaklanan sorumluluğu yasa kapsamı dışında tutulmuştur.

Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; davanın Belediyenin hizmet kusuruna dayalı olarak açılmış bir maddi tazminat davası olduğu, hizmet kusurundan kaynaklı davaların adli yargı kolunda değil, idari yargı kolunda görülmesi gerektiği anlaşılmakla, "Yargı yolunun caiz olması" şeklinde ifade edilen dava şartı yokluğu nedeniyle, davanın usulden reddine dair aşağıda belirtildiği şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Adli yargı yolunun görevsiz olması nedeni ile DAVANIN USULDEN REDDİNE…" karar vermiş, temyiz yoluna başvurulması üzerine Yargıtay 17.Hukuk Dairesi: 8.11.2018 gün ve E:2018/4501, K:2018/10354 sayı ile, davacı vekilinin yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun bulunan hükmün onanmasına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez toplam 10.000,00 TL'nin davalı idareden tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ELAZIĞ 1.İDARE MAHKEMESİ: 3.1.2019 gün ve E:2018/478 sayı ile, "(…) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin 1. fıkrasının iptali istemiyle yapılan itiraz başvurularını inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26.12.2013 tarih ve E:2013/68, K.L:2013/165 sayılı kararı ile; (…) anılan kuralı Anayasaya aykırı

görmemiş ve iptal istemini oybirliğiyle reddetmiştir.

Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında; "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca tüm vargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar durumundadır.

Bu bağlamda, 2918 sayılı Kanun'un 19.1.201 1 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; 05.01.2016 tarihinde davacının kontrolünde olan 23 … 509 plakalı aracın seyir halindeyken davalı belediyenin yapmış olduğu kanalizasyon çalışması sırasında güvenlik tedbirleri alınmadığından maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiği, düzenlenen kaza tespit tutanağında 'kazanın oluşumunda çalışma yapıp, güvenlik önlemi almayan, yol yapım ve bakımından sorumlu olan 2918 sayılı Kanun'un 10/3-3.maddesi gereği Elazığ Belediyesi'nin sorumlu olduğundan' işbu kazanın oluşumunda davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğu iddia edilerek fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla 10.000 TL maddi tazminatın yasal faiziyle birlikte tazmin edilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı görülmektedir.

Uyuşmazlık konusu olayda, davacı tarafından 3.500,00 TL aracın yapım bedeli ve 500,00 TL değer kaybına ilişkin olarak fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla 4.000,00- TL maddi tazminatın yasal faiziyle birlikte tazmin edilmesine karar verilmesi istemiyle Elazığ 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan davada anılan Mahkeme'nin 29/03/2016 tarihli, E:2016/132, K:2016/158 sayılı kararıyla söz konusu davada idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, bu kararın temyizi üzerine Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 08/11/2018 tarihli, E:2018/4501, K:2018/10354 sayılı kararıyla onandığı ve kesinleştiği, kararın 19/12/2018 tarihinde davacıya tebliğ edilmesi üzerine 27/12/2018 tarihli dava dilekçesiyle aynı taleplerle (ancak miktar 10.000,00TL) bakılmakta olan işbu davanın açıldığı görülmekte olup, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanun'un 110. maddesi uyarınca meydana gelen trafik kazası sonucu ortaya çıkan zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görev yönünden reddine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin 2247 sayılı Kanun'un 18.maddede belirtilen usule riayet edilmek kaydıyla bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 25.2.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın davalı idarece giderilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan

davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; 05.01.2016 tarihinde davacının kontrolünde olan 23 … 509 plakalı aracın seyir halindeyken davalı belediyenin yapmış olduğu kanalizasyon çalışması sırasında güvenlik tedbirleri alınmadığından maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiği, düzenlenen kaza tespit tutanağında 'kazanın oluşumunda çalışma yapıp, güvenlik önlemi almayan, yol yapım ve bakımından sorumlu olan 2918 sayılı Kanun'un 10/3-3.maddesi gereği Elazığ Belediyesi'nin sorumlu olduğundan' işbu kazanın oluşumunda davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğu iddia edilerek, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla adli yargı yerinde 4.000 TL, idari yargı yerinde ise 10.000 TL. maddi tazminatın yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Elazığ 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Elazığ 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29.3.2016 gün ve E:2016/132, K:2016/158 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Elazığ 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Elazığ 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29.3.2016 gün ve E:2016/132, K:2016/158 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA 25.2.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ